

Vprašanje 10. Naznanite mi kakšen sladkor je najboljši za krmljenje čebel, in kedaj je najugodnejši čas s sladkorjem jih krmiti? (J. M. v K.)

Odgovor: Krmljenje čebel s sladkorjem je le za silo, kadar ni več medú. Naravna krma je med, in kadar ga ne utegnemo več dajati, tedaj pa dajte sladkorja. Čim pozneje pričnete krmiti s sladkorjem, tem boljše je. Za krmljenje je najboljši kandisov sladkor.

Vprašanje 11. Jeseni sem se pripravil orehe saditi, a zaradi mnogih opravil sem se zakasnil, in ni mi bilo mogoče jih posaditi. Kako naj ravnam, da ohranim orehe kaljive do spomladi? (J. M. v K.)

Odgovor: Da niste orehov sadili jeseni, ne škoduje nič, marveč še prav je. Denite jih, v primerno pomešane, z vlažnim peskom velik zabojček, katerega pokrijte s pokrovom ter ga shranite v toplo klet. Orehi bodo pognali tu kali, in kadar pride spomladi čas saditi jih, vzemite jih pazljivo iz zaboja, da jim kalov ne odlomite, ter jih posadite na določeno mesto. Ob saditvi pa tako e ravnajte: Zemlja bodi dobro zrahljana; v njo naredite luknjico in vanjo vtaknite vzkališči oreh, in sicer tako, da mu koreninska kalica moli navzdol v luknjo; kalico pa poprej priščipnite, s tem jo prisilite, da se razraste. Seveda je treba potem oreh s prstjo pokriti ter tudi prst od vseh strani dobro k orehu pritisniti.

Vprašanje 12. Imam preko orala veliko puščo, katero hočem izpremeniti v ameriški vinograd. Ali morem dobiti v to delo kake podpore? (J. V. na Rz.)

Odgovor: Gotovo morete dobiti podpore. Med uradnimi vestmi tega lista je brati dotični razglas deželnega odbora.

Vprašanje 13. Naša vas ima mnogo govedi, a nobenega napajališča. Ako bi delali tako napajališče, ali bi bilo mogoče dobiti kaj podpore in kolikšno? (J. V. na Rz.)

Odgovor: Seveda morete dobiti podpore, in sicer naj prosí županstvo potom okrajnega glavarstva c. kr. deželno vlado v Ljubljani. Najboljše je, ako uradni dan, kadar pride glavar k vam, vprašate njega, kako hoče imeti prošnjo narejeno.

Vprašanje 14. Letos imamo s svinjami, katere mislimo klati, velik križ. Krme je obilo, a prasiči je ne marajo, še celo turščica jim ne gre v tek. Večinoma stojé, malokedaj se uležejo, ter so zelo nemirni. Ne le, da se nič ne debelé, še hujšajo. Ljudje sploh koljejo, ker vidijo, da je brezuspešno krmljenje. Kaj bi bilo vzrok? (Fr. Sch. na R. pri M.)

Odgovor: Iz tega popisa ne moremo posneti, katera bolezen bi to utegnila biti, toliko vam pa vendar svetujemo, da uprašate izkušenega živinozdravnika za svet, kajti bolezen je kužna, kar nikakor ni čuda ob takih svinjarih ter takem nastilu, kakor je pri nas navadno. Sestava svinjakov, zlasti njih tla, nadalje stelja, ravnanje s prasiči, nepravilno krmljenje itd., vse to skupaj naredi, da se časi izcimijo prav hude in nadležne kužne

bolezni, katere prasiče hitro more, ne da bi bilo mogoče kaj pomagati. Najboljše zdravilo proti vsem prasičjim boleznim je dober svinjak, ki je po leti hladan, po zimi gorak, vedno suh in brez smradu, suha stelja, dobra in večkrat izpremenjena krma, snaga in red.

Vprašanje 15. Blagovolite naznaniti, kedaj je čas smrekove storže za seme nabirati. Ali je čakati, da sami popadajo, ali jih treba trgati? Kako je potem ž njimi ravnati? (J. R. v K. g.)

Odgovor: Storži se morajo pobrati do konca zime, ker spomladi popada seme iz njih. Storže, ki sami na tla ne padejo, treba potrgati. Storže potem sušite na rjuhah na solnci, da seme iz njih popada. Sušiti jih pa lahko tudi po pečeh, ki so navlašč za to narejene. Priporočamo vam sušilo na solnci, ker je za vas najcenejše. Seme ostane več let kaljivo.

(Dalje prihodnjič.)

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

149.

O mojem bogastvu, boleznih in pomiloščenju.

Keiskamma 1881.

Med tem časom, ko Vam nisem pisal, spustil sem se z nekolikimi avstralijskimi diggerji k severovzhodnim goram transvaalskim. Obšli smo lepe kraje s tropsko vegetacijo, gledali smo krasne gore, ali zverine nismo mnogo dobili na izpregled, leva prav nobenega. Potovati po teh krajih do Zambezija dandanes ni nič nenavadnega, tudi ni več tako težavno in nevarno. V vsakej večji naselbini je gotovo trgovec, pri katerem se more skoro vse dobiti. Povsodi so misijonske postaje raznih veroizpovedanj, in plemena kaferska niso več tako sovražna. Bogata gosпода kimberleyska potuje za zabavo k slapom Viktorijinim. Severno od Zambezija pa je vsa druga. Tam prebivajo divja plemena, ne davno še so tam napadali ljudi in odpeljavali v robstvo, zlasti sultanu zanzibarskemu, ki jih je prodajal v Azijo. Leta 1874 se je posrečilo Angležem ustaviti to gnjusno kupčijo. Od slej križajo angleški brodovi ob vzhodnem pobrežju.

V zadnjem pismu sem se Vam zahvalil za novčeno podporo, ako bi se hotel v domovino povrniti. Ker ste mi iskren prijatelj, hočem Vam nekaj razodeti. Od 1840. do 1842. l. sem živel na Dunaju, kje sem se seznanil z nekim mladim vojakom. Poprijateljila sva se. Jaz sem šel z Dunaja, a on je postal polagoma štabni dostojanstvenik. Ta zvesti prijatelj me ni pozabil, vedno je opráševal po meni. Izvedel je, da sem se odpeljal v Afriko. Čital je v praških listih to, kar sem Vam s po-

četka lista omenil, kako sem bogat. Tudi je prišel na sled, da pisanja in novine prejemam posredovanjem bratov Teichov, in da se hočem nekda v domovino vrniti. Šel je in poprašal na dotičnem mestu, ali se pomiloščenje, podeljeno političkim prestopnikom za ministerstva Hohenwartovega, tiče tudi mene. Povedali so mu, da ne. Koj mi je pisal ter tega omenil. Naposled je svetoval: „Stari prijatelj, bodite previdni, ako se res hočete povrniti v domovino svojo! Vi niste pomiloščeni do sedaj, in kakor hitro prekoračite meje Avstrijske; bodo Vas koj prijeli. In temna ječa bi Vam bila na stara leta — izgovorjeni kot.“

Pozdravlja Vas

C. P.

(Dalje prihodnjič.)

Narodno-gospodarske reči.

Ali je mogoče ljubljansko barje popolnoma osušiti?

(Konec.)

2.) Grešni kozel povodnjim je kmalo dobljen, to je Vodmatki jez, nisem njegov zagovornik, me ni naprosil a odpravite to napotje, potem bode to nalogo prevzel; Hruševski jez, ako pa tudi tega odpravite, potem bode pa Fužinski jez, sedaj še nista, ne prvi, še manj pa drugi, a po znižani strugi obeh odtokov bi voda hitreje prihajala pod ta dva jezova, potem boste pa njima vojsko napovedali.

3.) Kdo ne pozna potuhnjene narave Ljubljanskega močvirja. Kedar nanj stopiš, umakne se ti, ali te pa za nogo zagrabi, kedar mu pa njegov element, vodo odvzameš začne se pa kremžiti, krčiti, usušati itd. Tedaj, bolj ko se voda odceja, bolj se močvirska gladina use dajo, bolj ko se močvirje obdeljuje, bolj se niža, kakor je videti, stvar izključuje, kdo nam reši to zastavico? Vodo hoče toliko poglobiti, da bode še 4' pod ilovico; no vse prav, ako se močvirje za toliko čevljev ne zniža, ako se to zgodi, so vode zopet pri vrhu.

4.) Od kod pa prihaja toliko vodâ v močvirje? Nekaj po Ljubljani, nekaj pa po pristranskih pritokih, ki se deloma še sedaj po močvirji zgubljajo, in nekateri nimajo dovolj odtoka. Kar pride vode iz Polhovgraških hribov, jih odpelje Gradaščica skozi Krakovo v Ljubljano, Gradaščica ima dovolj globoko strugo med Krakovem in Trnovem, po mestu pa tudi slobodno naprej dere; nekaj pa jih odpelje Mali graben v Ljubljano in te zopet hitro odtekajo po obeh panogah med Golovcem in Gradom in po mestu, sicer pa tudi hočejo Mali graben in Gradaščico v strah vzeti, da ne bosta toliko peska naprej valila.

Drugače pa je s pritoki ob levem bregu. Vprav Ižica nima skoro nič strmca in pri izlivu stranskih potočkov na desnem bregu navadno najprej voda narašča. Tam je menda Ljubljana najglobljeja, a močvirska gladina je pri Jezerskem grabnu najnižja. — Tam blizu Rudnika Ižica ni daleč od Dolenjske ceste, (menda le kake četrt ure proč). Ako se na tem kraju skrbi za tretji odtok močvirskih vodâ, potem je menda upati, da močvirske vode upadejo, in se doseže nekako približno namen. Ravna pot najkrajša pot, pri takem velikanskem projektu gre tudi kreniti iz golajsanega tira, ako je kaj upanja dospeti do c.lja. M—.

Odgovor na dopis glede osuševanja ljubljanskega močvirja.

K 2.) Obstanek jez u v Udmatu, ki se trpi samo z milosti in pa onega v Hrušici samovoljno dozidanega, ne more biti resna zapreka podjetja. Na jezove v Fužinah in v Vevč. h pa vredenje vodotoča Ljubljance nima nikakoršnega vpliva, res je sicer da naprava na Fužinah pri povodnih vsled zastajanja spodnje vode moči zgublja, tega pa je krivo napačno, pregloboko stavljenje vodnih gonjačev in pa zanemarjeni spodnji vodotok reke. O pomnoženji dotoka vode vsled vredenja Ljubljance se ne more resno lahko govoriti, ker bode potem dohajajoča voda hitreje odtekala in sedanjega najvišjega stanja celo dosegla ne bode, prav tako pa se bode tudi izdatno pomnožila pri močvirskem površji vsled znižanja podzemeljske vode moč sprejemati večje množine dežnice, kakor pa je to sedaj pri popolno napojenih tleh.

K 3.) Od tega, da se bode površje močvirja s šoto posedlo, se posestnikom ni bati nič hulega, ker bode prihodnje povodnji v večjem delu močvirskega ozemlja ostale pod glino, katera se ne bo posedala, celo nasprotno se bode še po odpadkih šote in vsled gnojenja povikšala in prav tako se da radostno površje povekšati z uravnavanjem in dovajanjem goste tekočine.

K 4.) Predlogi gospoda dopisnikao so nekoliko nejasni in se morajo umeti dvojnata, on namreč ali misli okrožni graben na desnem bregu Ljubljance, glede katerega smo odgovorili v uvodu, ali pa priporoča pod Rudnikom doli predor skozi Golovec in s tem bi nas peljal v kraljestvo iluzéj, kamor ga nočemo spremiti, temveč le zaradi posebnosti hočemo opomniti, da bi tak 10 kilometrov dolg 5 do 20 metrov globok odprt vodotok krog 2 miliona goldinarjev, dalje pa še 1500 metrov dolg predor krog poldrugi milijon goldinarjev stroškov prizadel, brez osira na odkup za tako delo potrebnih zemljišč, vodnih naprav in pa zdravstvenega oprašanja pri mestu Ljubljanskem itd. — tu se neha vsa resnost!